

Meten van akoestische eigenschappen in doorstroomde leidingsystemen

NAG masterclass: meten van geluid
1 december 2021

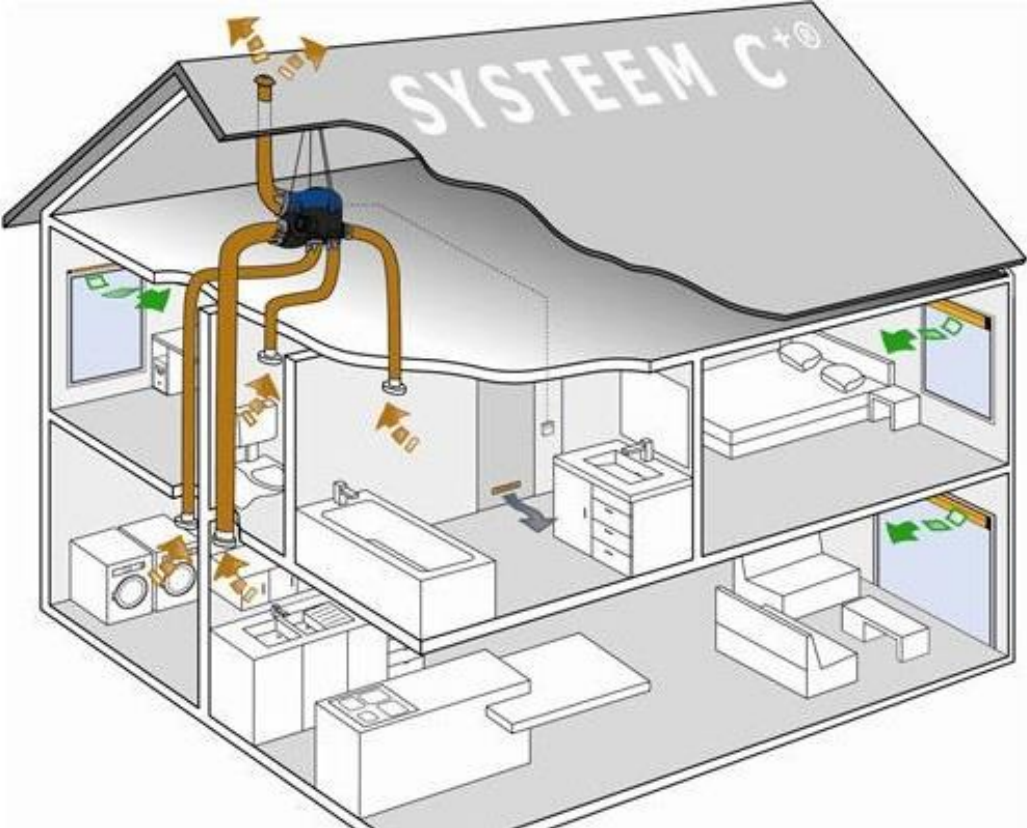

Hervé Denayer

KU Leuven – Mecha(tro)nic System Dynamics (LMSD)

Flanders Make – DMMS Lab

Doorstroomde leidingsystemen

<https://bouwplannen.be/ventilatiesysteem-c/>

Doorstroomde leidingsystemen

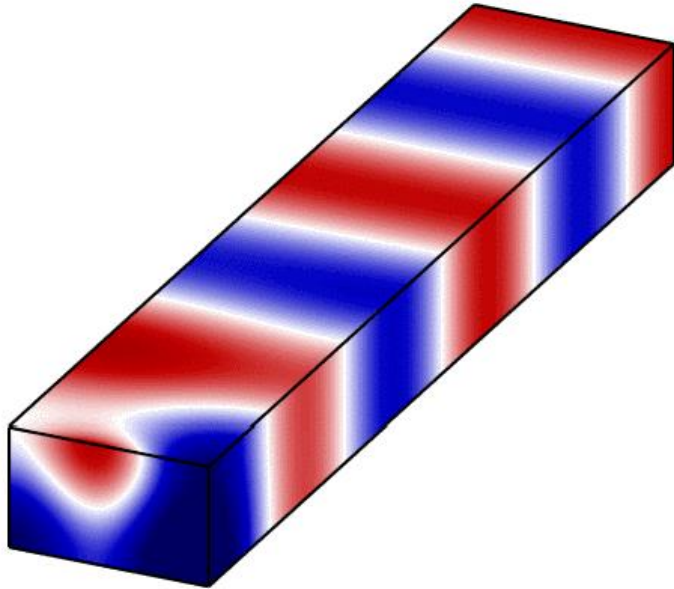
<https://www.renson.eu/gd-gb/products/ventilation/mechanical-ventilation/healthbox-3-0>

<https://laughingsquid.com/invoxicated-an-interactive-sound-effects-sculpture-for-kids/>

Vlakke golfvoortplanting in leidingen

- bij frequenties lager dan de cut-off frequentie ($f < f_c$) propageren enkel vlakke golven doorheen een leiding

$$f_c = (1 - M_0^2)^{1/2} \frac{c_0}{2\pi} k_{\perp}$$

- rechthoekige doorsnede: $k_{\perp} = \pi/W$
  - ronde doorsnede: $k_{\perp} = 1,84/R$
- geluidsdruk (voldoende ver van bronnen):

$$P(\omega, z) = \boxed{p^+(\omega) e^{-jk^+z}} + \boxed{p^-(\omega) e^{jk^-z}}$$

stroomafwaarts
propagerende golf

stroomopwaarts
propagerende golf

Overzicht

1. Vlakke golfdecompositie in leidingen
2. Passieve tweepoortkarakterisatie
3. Actieve tweepoortkarakterisatie
4. Uitbreiding naar hogere frequenties
5. Conclusie

Geluidsvoortplanting?

Geluidstransmissie?
Geluidsabsorptie?

Geluidsofwekking?

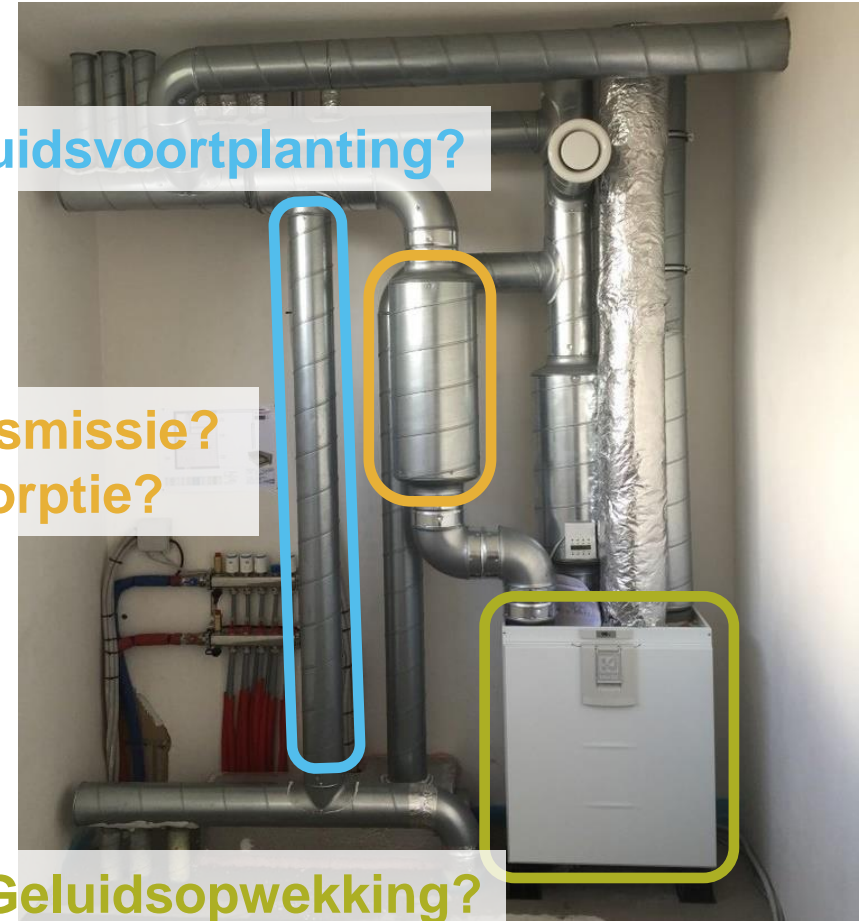

Foto: <https://www.lemmenswarmtepompen.be/projecten>

Overzicht

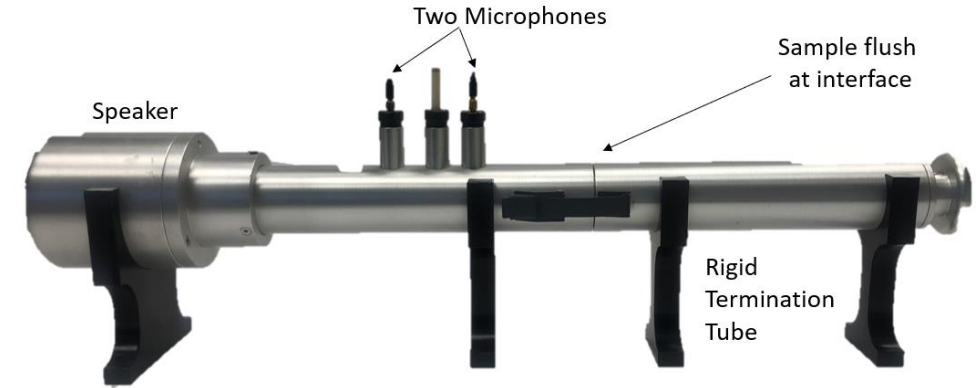
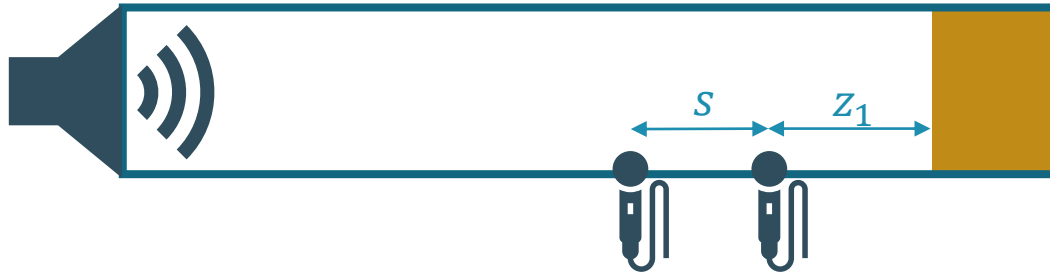
1. **Vlakke golfdecompositie in leidingen**
2. Passieve tweepoortkarakterisatie
3. Actieve tweepoortkarakterisatie
4. Uitbreiding naar hogere frequenties
5. Conclusie

Geluidsvoortplanting?

Foto: <https://www.lemmenschwarmtepompen.be/projecten>

Impedantiebuïs

<https://community.sw.siemens.com/s/article/Measuring-Sound-Absorption-with-an-Impedance-Tube>

- Geluidsdruk bij lage frequenties ($f < f_c$) in een starre leiding zonder stroming:

$$P(\omega, z) = p^+(\omega) e^{-jk_0 z} + p^-(\omega) e^{jk_0 z}$$

- Reflectiecoëfficiënt in een impedantiebuïs: **2 microfoon methode** (ISO 10534-2)

$$R(\omega) = \frac{H_{12}(\omega) - H_I(\omega)}{H_R(\omega) - H_{12}(\omega)} e^{2jk_0 z_1} \quad H_I(\omega) = e^{-jk_0 s} \quad H_R(\omega) = e^{-jk_0 s}$$

Vlakke golfdecompositie

- **2 microfoon methode: bepalen van de complexe vlakke golfamplitudes**
  - oplossen van een lineair stelsel

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) \\ p^-(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} P(\omega, z_1) \\ P(\omega, z_2) \end{bmatrix}$$

- niet mogelijk wanneer de matrix singulier is:

$$\sin\left(\frac{k_0 s}{1 - M^2}\right) = 0 \quad k_0 s = n\pi (1 - M^2)$$

- hoge gevoeligheid voor meetfouten wanneer de matrix slecht geconditioneerd is
→ **bruikbaar in het frequentiebereik [1]:**

$$0,1 \pi(1 - M^2) < k_0 s < 0,8 \pi(1 - M^2)$$

Vlakke golfdecompositie

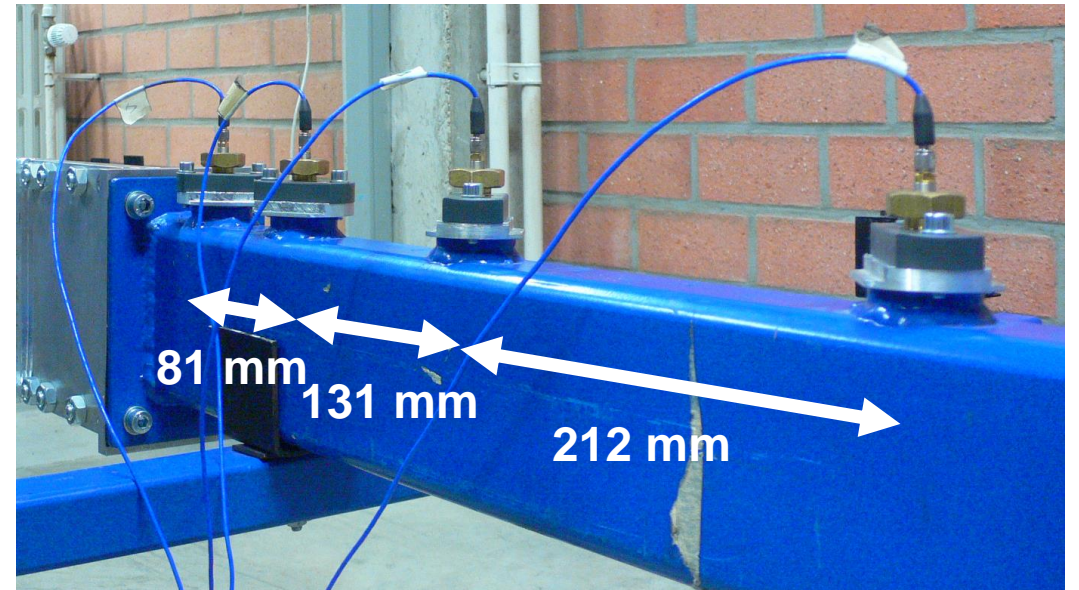
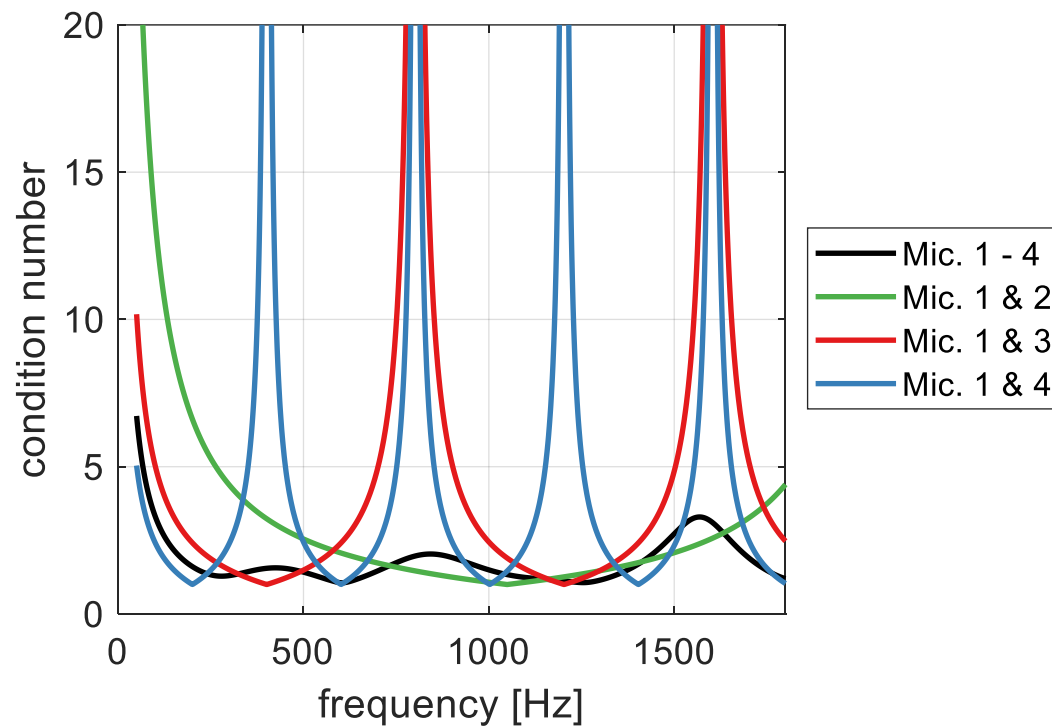
- Gebruik van meerdere ($n > 2$) microfoons: “**multiple microphone method**”

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) \\ p^-(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} P(\omega, z_1) \\ P(\omega, z_2) \\ \vdots \\ P(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- kleinste kwadraten oplossing via Moore-Penrose pseudo-inverse
- lager conditiegetal in breed frequentiebereik via optimalisatie van de microfoonposities

Vlakke golfdecompositie

- Gebruik van meerdere ($n > 2$) microfoons: *“multiple microphone method”*

Vlakke golfdecompositie

- Gebruik van meerdere ($n > 2$) microfoons: **“multiple microphone method”**

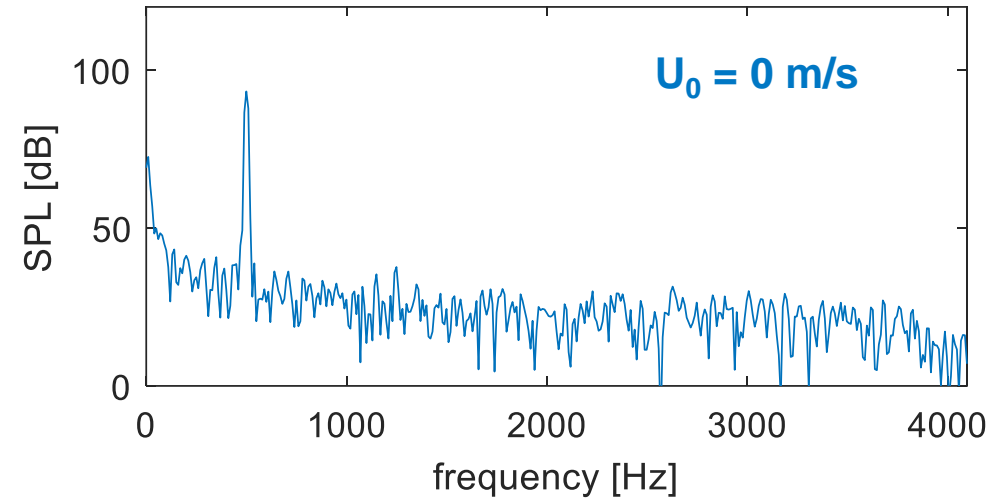
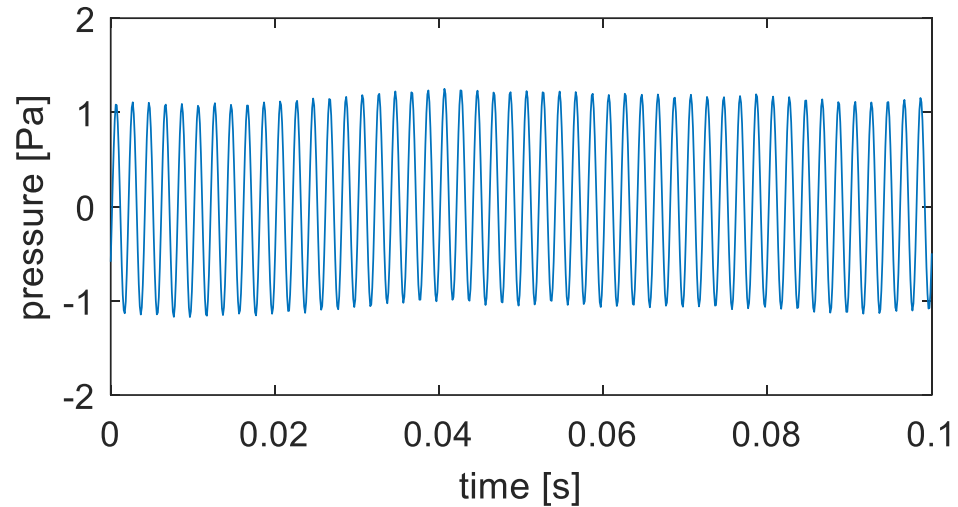
$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) \\ p^-(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} P(\omega, z_1) \\ P(\omega, z_2) \\ \vdots \\ P(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- amplitude- en fase-kalibratie van de microfoons
- gemeten drukspectrum $\neq$ geluidsdrukspectrum

Invloed van aerodynamische drukfluctuaties

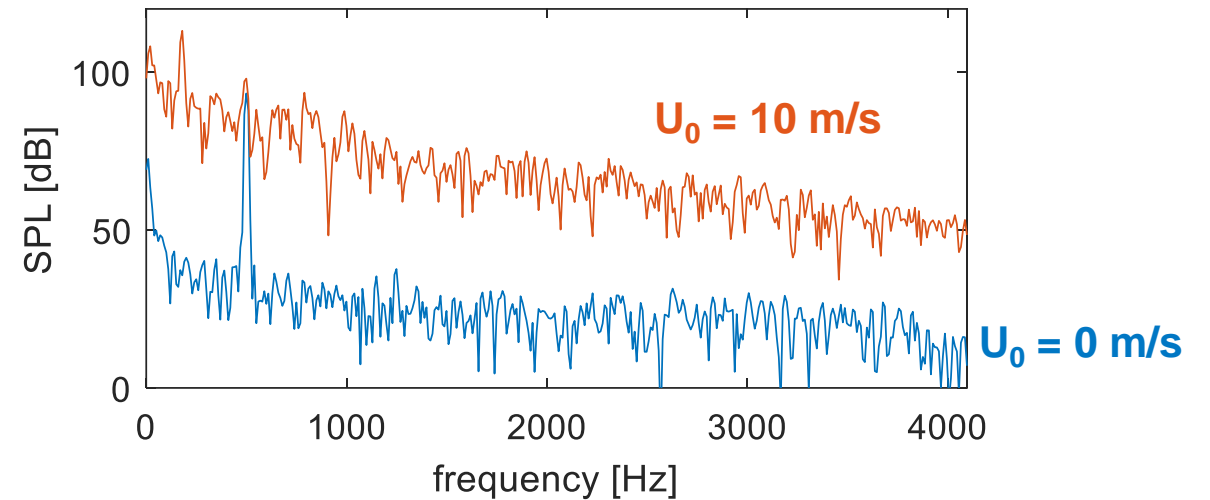
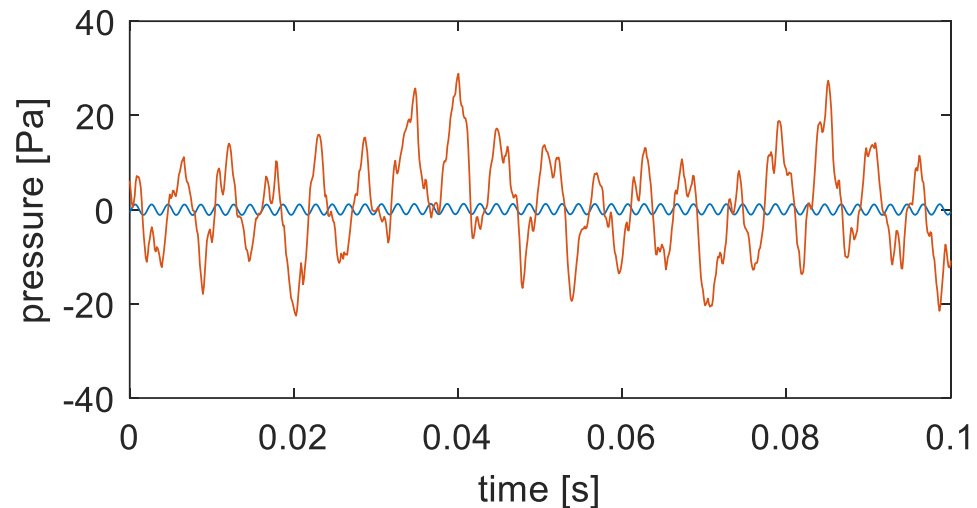
Microfoonsignaal in een leiding: luidspreker excitatie bij 500 Hz

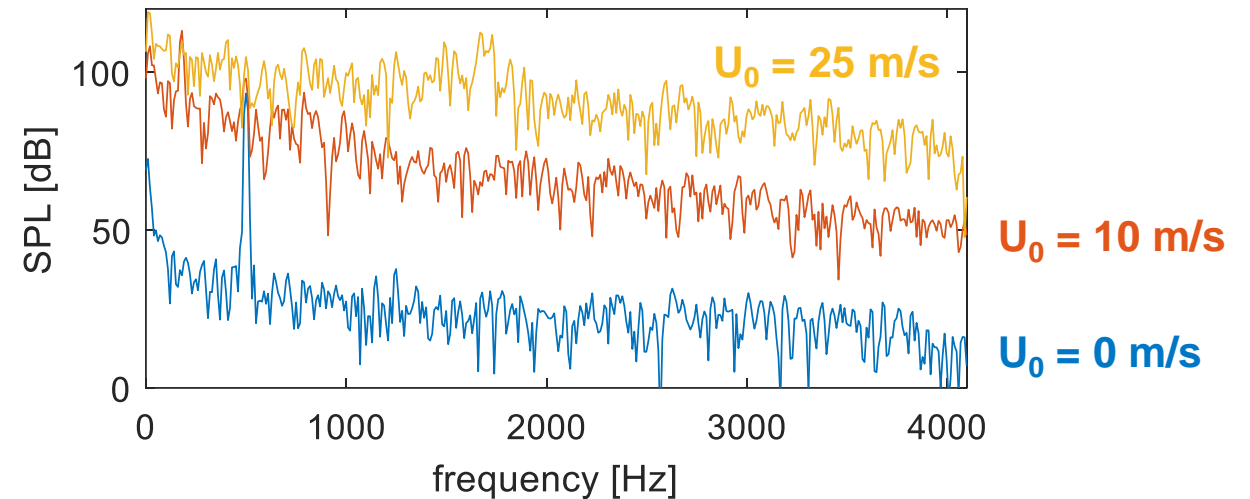
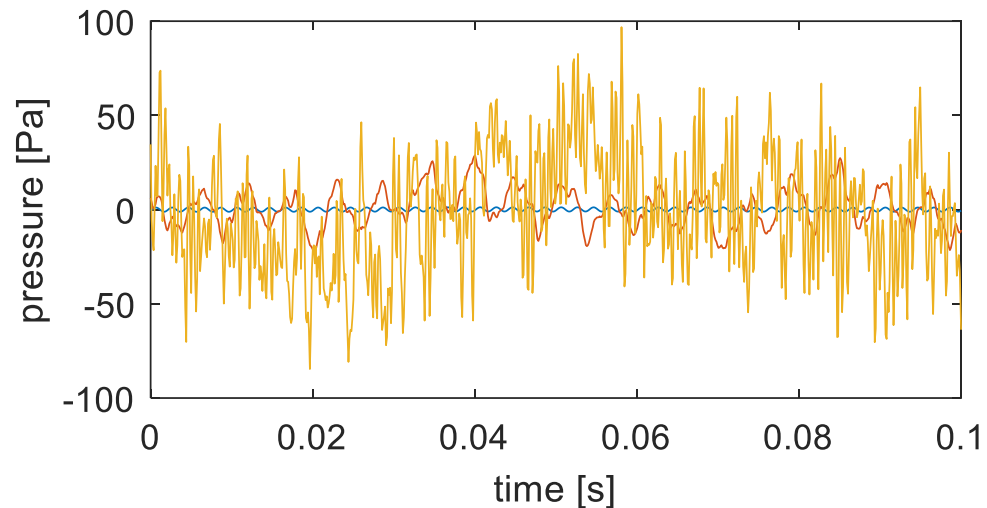
Invloed van aerodynamische drukfluctuaties

Microfoonsignaal in een leiding: luidspreker excitatie bij 500 Hz

Invloed van aerodynamische drukfluctuaties

Microfoonsignaal in een leiding: luidspreker excitatie bij 500 Hz

- Gemeten signaal = geluidsdruk + aerodynamische drukfluctuaties

Invloed van aerodynamische drukfluctuaties

- Een microfoonsignaal $x(t)$ bestaat uit de geluidsdruk $p(t)$ en aerodynamische drukfluctuaties (turbulentie) $p_t(t)$

$$x(t) = p(t) + p_t(t) \quad \xleftrightarrow{X(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-j\omega t} dt} \quad X(\omega) = P(\omega) + P_t(\omega)$$

- Rechtstreeks gebruik van microfoonspectra leidt tot systematische fouten
  - overdeterminatie (>2 microfoons) en kleinste kwadratenoplossing via pseudoinverse
  - microfoonmembraan afschermen van de stroming
  - keuze excitatiesignaal: concentreren van de energie in een smalle frequentieband
  - **signaalverwerking: spectrale middeling in het frequentiedomein**

Signaalverwerking

- Energiedichtheidsspectrum (“*autopower spectrum*”):

$$G_{xx}(\omega) = X(\omega) X^*(\omega)$$

- Kruisenergiedichtheidsspectrum (“*crosspower spectrum*”):

$$G_{xy}(\omega) = X(\omega) Y^*(\omega)$$

- Afschatten van autopower en crosspower spectrum m.b.v. **Welch methode**:

1. Tijdssignaal opdelen in N segmenten
2. DFT van elk segment berekenen
3. Middelen van autopower en crosspower over de segmenten

$$\hat{G}_{xx} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \hat{X}_i \hat{X}_i^* \qquad \hat{G}_{xy} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \hat{X}_i \hat{Y}_i$$

Signaalverwerking

- Autopower spectrum van een microfoonsignaal $x(t) = p(t) + p_t(t)$

$$\hat{G}_{xx} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (\hat{P}\hat{P}^* + \boxed{\hat{P}\hat{P}_t^*} + \boxed{\hat{P}_t\hat{P}^*} + \hat{P}_t\hat{P}_t^*)_i$$

- Voor ongecorreleerde signalen geldt:

$$G_{xy} = \lim_{N \rightarrow \infty} \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (\hat{X}\hat{Y})_i = 0$$

- Na voldoende lang middelen: $\hat{G}_{xx} \approx \hat{G}_{pp} + \boxed{\hat{G}_{p_t p_t}}$

Signaalverwerking

- Crosspower spectrum tussen een microfoonsignaal $x(t) = p(t) + p_t(t)$ en een referentiesignaal $y(t) = r(t) + n(t)$

$$\hat{G}_{xy} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (\hat{P}\hat{R}^* + \boxed{\hat{P}\hat{N}^*} + \boxed{\hat{P}_t\hat{R}^*} + \hat{P}_t\hat{N}^*)_i$$

- Na voldoende lang middelen: $\hat{G}_{xy} \approx \hat{G}_{pr} + \boxed{\hat{G}_{p_t n}}$

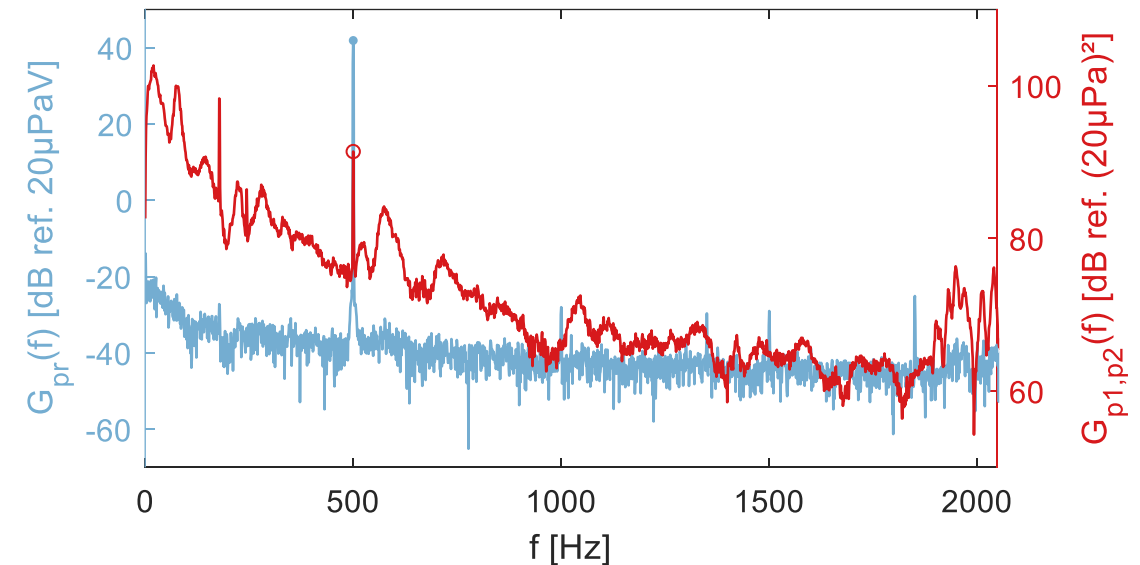
- Keuze referentiesignaal:

- luidsprekersignaal: $G_{p_t n} \approx 0$

- 2^e microfoonsignaal: $G_{p_t n} = G_{p_{t,1}p_{t,2}} = \phi(\omega) e^{-jk_c s} e^{-\alpha k_c |s|}$

Signaalverwerking

- Voorbeeld: 500 Hz excitatie in een leiding met turbulente stroming ($U \approx 38$ m/s)
  - Crosspower spectra ($N = 120$) tussen
    - microfoon- en luidsprekersignaal
    - 2 microfoonsignalen
  - Gebruik van **crosspower spectra** onderdrukt de invloed van ongecorreleerde drukfluctuaties en verbetert de signaal-tot-ruisverhouding

Signaalverwerking

- “*Multiple microphone method*”: introductie van een **referentiesignaal** $r(\omega)$

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) r^*(\omega) \\ p^-(\omega) r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- Crosspower spectra tussen microfoonsignaal en referentiesignaal
- Keuze referentiesignaal: excitatiesignaal of microfoonsignaal
- Datapunten met lage coherentie kunnen weggelaten worden uit de vergelijking

$$\gamma_{xy}^2 = \hat{G}_{xy} \hat{G}_{yx}^* / (\hat{S}_{xx} \hat{S}_{yy})$$

Vlakke golfdecompositie

- Golfvoortplantingsmodel bepaald door **golfgetallen**

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) & r^*(\omega) \\ p^-(\omega) & r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- ideaal wrijvingsloos gas en uniforme stroming: $k^\pm = \omega / (c_0(1 \pm M))$
- correcties voor visco-thermische wrijvingsverliezen aan de wanden, refractie-effecten in niet-uniforme stroming, turbulentie, etc.
- nauwkeurige bepaling van de golfgetallen vereist nauwkeurige bepaling van geluidssnelheid (temperatuur, luchtvochtigheid), stromingssnelheid, ...

Geavanceerde decompositie technieken

- Vlakke golfdecompositie = minimaliseren van het verschil $r_{\omega i}$ tussen golfvoorplantingsmodel en metingen voor elke frequentie en microfoon

$$r_{\omega i} = p^+(\omega) e^{-jk^+(\omega)z_i} + p^-(\omega) e^{jk^-(\omega)z_i} - P(\omega, z_i)$$

→ schatten van bijkomende parameters indien #vgl > #onbekenden

- **“Full plane wave decomposition method”** [1]
  - bepalen van 4 onbekenden per frequentie
  - stelsel van (minstens) niet-lineaire 4 vergelijkingen per frequentie
→ minstens 4 microfoons

Geavanceerde decompositie technieken

- Vlakke golfdecompositie = minimaliseren van het verschil $r_{\omega i}$ tussen golfvoorplantingsmodel en metingen voor elke frequentie en microfoon

$$r_{\omega i} = p^+(\omega) e^{-jk^+(\omega)z_i} + p^-(\omega) e^{jk^-(\omega)z_i} - P(\omega, z_i)$$

→ schatten van bijkomende parameters indien #vgl > #onbekenden

- **“Iteratieve methode”** [1,2]
  - bepalen van 2 onbekende golfamplitudes per frequentie en de parameters van een model voor de golfgetallen (bvb. geluidssnelheid en Mach getal)
  - stelsel van (#mic. x #freq.) niet-lineaire vergelijkingen
→ minstens 3 microfoons

Geavanceerde decompositie technieken

Iteratieve methode [1,2]

1. Eerste schatting van de golfamplitudes aan de hand van een schatting voor de golfgetallen en de “*multiple microphone method*”

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) & r^*(\omega) \\ p^-(\omega) & r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

2. Bepalen van een correctie voor de modelparameters (bvb. geluidssnelheid en Mach getal) op basis van het verschil tussen model en meting voor alle frequenties en microfoons

$$\boldsymbol{\delta} = -\mathbf{J}^+ \mathbf{r} \qquad \boldsymbol{\delta} = \begin{bmatrix} \delta_c^{(i)} & \delta_M^{(i)} \end{bmatrix}$$

Geavanceerde decompositie technieken

Iteratieve methode [1,2]

3. Corrigeren van de geluidssnelheid en het Mach getal en herberekening van de golfgetallen

$$c_0^{(i+1)} = c_0^{(i)} + \alpha_c^{(i)} \delta_c^{(i)} \quad M^{(i+1)} = M^{(i)} + \alpha_M^{(i)} \delta_M^{(i)}$$

4. Herberekenen van de golfamplitudes a.h.v. de “*multiple microphone method*” en de gecorrigeerde golfgetallen

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) & r^*(\omega) \\ p^-(\omega) & r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

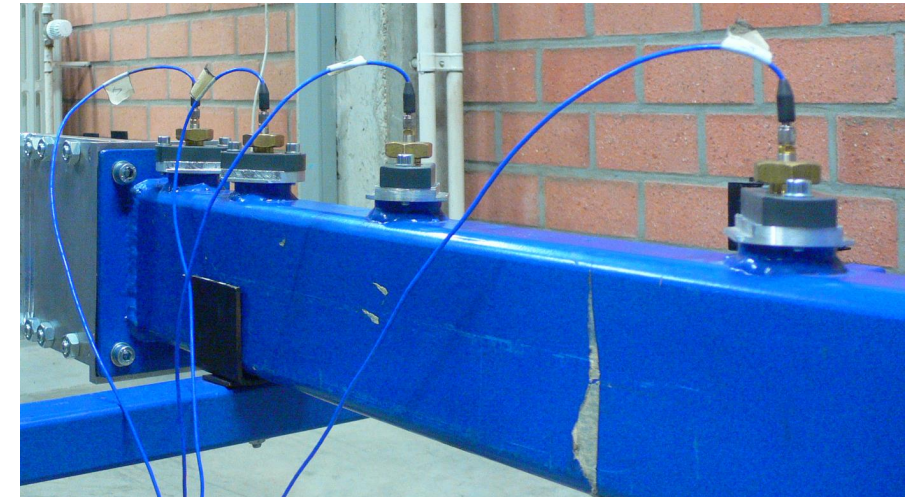
5. Stappen 1 – 4 herhalen tot de parameters convergeren

Vlakke golfdecompositie: overzicht

- Vlakke golfdecompositie = bepalen van complexe golfamplitudes in starre leiding
- Multiple microphone method

$$\begin{bmatrix} p^+(\omega) & r^*(\omega) \\ p^-(\omega) & r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- overdeterminatie en pseudoinverse
- crosspower spectra met referentiesignaal
- nauwkeurige bepaling golfgetallen

Overzicht

1. Vlakke golfdecompositie in leidingen
2. **Passieve tweepoortkarakterisatie**
3. Actieve tweepoortkarakterisatie
4. Uitbreiding naar hogere frequenties
5. Conclusie

Geluidstransmissie?
Geluidsabsorptie?

Foto: <https://www.lemmenswarmtepompen.be/projecten>

Transmissie- en reflectie-eigenschappen

- **Transmissieverlies:** verhouding tussen invallend geluidsvermogen W_i en het doorgegeven geluidsvermogen W_o voor een anechoïsche terminatie

$$TL = 10 \log_{10} \frac{W_i}{W_o}$$

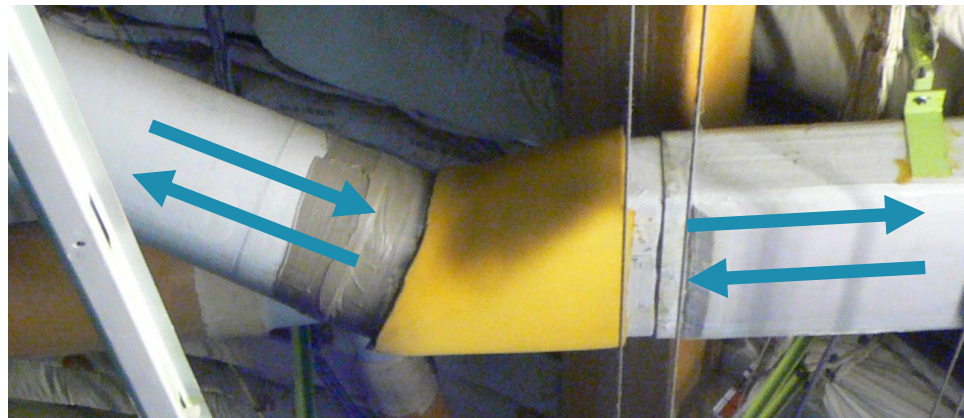
- Meten van het transmissieverlies
  - decompositie in vlakke golven voor de inlaatleiding
  - anechoïsche terminatie voor de uitlaatleiding

$$TL = 10 \log_{10} \frac{|p_i^+|^2}{|p_o^+|^2}$$

Twee-poort modellen van leidingcomponenten

- Component tussen rechte inlaat- en uitlaatleiding met starre wanden ($f < f_c$)

inlaatleiding: geluidsveld
bepaald door p_i^+ en p_i^-

uitlaatleiding: geluidsveld
bepaald door p_o^+ en p_o^-

- **Passief twee-poort model** van een leidingcomponent
  - lineair en tijdsinvariant systeem
  - matrix relatie in het frequentiedomein

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \overset{\text{scattering matrix}}{\begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix}} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

Twee-poort modellen voor leidingcomponenten

- **Passieve twee-poort modellen**

- scattering matrix

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

- transfer matrix

$$\begin{bmatrix} p_o \\ u_o \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T_{11} & T_{12} \\ T_{21} & T_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i \\ u_i \end{bmatrix}$$

- impedantie matrix

$$\begin{bmatrix} p_i \\ p_o \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Z_{11} & Z_{12} \\ Z_{21} & Z_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_i \\ u_o \end{bmatrix}$$

- admittantie matrix

$$\begin{bmatrix} u_i \\ u_o \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A_{11} & A_{12} \\ A_{21} & A_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i \\ p_o \end{bmatrix}$$

- ...

- twee-poort modellen zijn onafhankelijk van de randvoorwaarden
- alle formuleringen zijn equivalent
- twee-poort karakterisatie = bepalen van 4 matrixcoëfficiënten

Passieve twee-poort karakterisatie

- Bepalen van de passieve eigenschappen (transmissie, reflectie, absorptie):
aanleggen van een dominante en ongecorreleerde externe excitatie

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix} + \cancel{\begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix}}$$

Passieve twee-poort karakterisatie

- meting met een externe (luidspreker) excitatie + decompositie in vlakke golven

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

- bepalen van de 4 matrixcoëfficiënten vereist 2 metingen met verschillende:

- excitatie ('multiple source method')

- randvoorwaarden ('multiple load method')

$$\begin{bmatrix} p_{o,1}^+ & p_{o,2}^+ \\ p_{i,1}^- & p_{i,2}^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_{i,1}^+ & p_{i,2}^+ \\ p_{o,1}^- & p_{o,2}^- \end{bmatrix}$$

Passieve twee-poort karakterisatie

- Bepalen van de scattering matrixcoëfficiënten

$$\begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} p_{o,1}^+ & p_{o,2}^+ \\ p_{i,1}^- & p_{i,2}^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_{i,1}^+ & p_{i,2}^+ \\ p_{o,1}^- & p_{o,2}^- \end{bmatrix}^{-1}$$

- Enkel mogelijk indien matrix niet singulier is $\Leftrightarrow$ 2 lineair onafhankelijke metingen

Passieve twee-poort karakterisatie

- **bijkomende metingen** ($n \geq 2$) met verschillende randvoorwaarden en/of excitatie

$$\begin{bmatrix} p_{o,1}^+ & p_{o,2}^+ & \cdots & p_{o,n}^+ \\ p_{i,1}^- & p_{i,2}^- & \cdots & p_{i,n}^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_{i,1}^+ & p_{i,2}^+ & \cdots & p_{i,n}^+ \\ p_{o,1}^- & p_{o,2}^- & \cdots & p_{o,n}^- \end{bmatrix}$$

- Bepalen van de scattering matrixcoëfficiënten: **pseudo-inverse**

$$\begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} p_{o,1}^+ & p_{o,2}^+ & \cdots & p_{o,n}^+ \\ p_{i,1}^- & p_{i,2}^- & \cdots & p_{i,n}^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_{i,1}^+ & p_{i,2}^+ & \cdots & p_{i,n}^+ \\ p_{o,1}^- & p_{o,2}^- & \cdots & p_{o,n}^- \end{bmatrix}^+$$

- kleinste kwadraten oplossing: minder invloed van meetfouten
- betere matrix conditionering voor een breed frequentiebereik

Signaalverwerking

- Verhogen van de signaal-tot-ruisverhouding a.h.v. een **referentiesignaal**
  - Vlakke golfdecompositie

$$\begin{bmatrix} G_{p^+r}(\omega) \\ G_{p^-r}(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} p^+(\omega) r^*(\omega) \\ p^-(\omega) r^*(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} e^{-jk^+z_1} & e^{jk^-z_1} \\ e^{-jk^+z_2} & e^{jk^-z_2} \\ \vdots & \vdots \\ e^{-jk^+z_n} & e^{jk^-z_n} \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} G_{pr}(\omega, z_1) \\ G_{pr}(\omega, z_2) \\ \vdots \\ G_{pr}(\omega, z_n) \end{bmatrix}$$

- Bepalen van de scattering matrixcoëfficiënten:

$$\begin{bmatrix} p_{o,1}^+ r_1^* & p_{o,2}^+ r_2^* & \cdots & p_{o,n}^+ r_n^* \\ p_{i,1}^- r_1^* & p_{i,2}^- r_2^* & \cdots & p_{i,n}^- r_n^* \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_{i,1}^+ r_1^* & p_{i,2}^+ r_2^* & \cdots & p_{i,n}^+ r_n^* \\ p_{o,1}^- r_1^* & p_{o,2}^- r_2^* & \cdots & p_{o,n}^- r_n^* \end{bmatrix}$$

Transmissieverlies (en andere toepassingen)

- De bekomen **twee-poort matrix** is onafhankelijk van de randvoorwaarden en beschrijft het volledige passief lineair akoestisch gedrag van de component

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

→ berekenen van performantieparameters, bvb. transmissieverlies

$$TL = -20 \log_{10} |T^+|$$

→ validatie van numerieke modellen

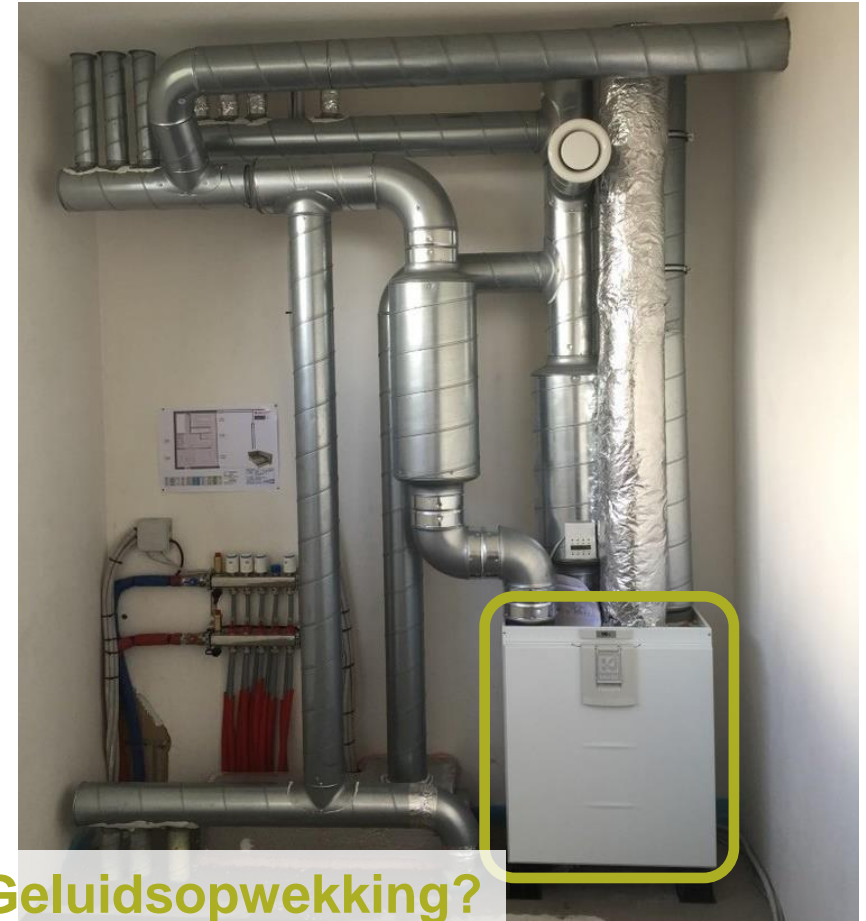
→ modelgebaseerde parameteridentificatie

→ netwerkmodellering

→ ...

Overzicht

1. Vlakke golfdecompositie in leidingen
2. Passieve tweepoortkarakterisatie
3. **Actieve tweepoortkarakterisatie**
4. Uitbreiding naar hogere frequenties
5. Conclusie

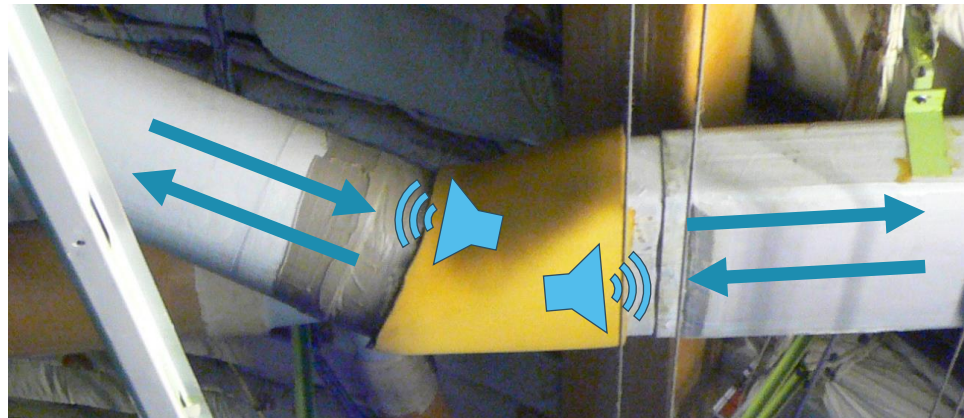
Geluidsofwekking?

Foto: <https://www.lemmenswarmtepompen.be/projecten>

Twee-poort modellen van leidingcomponenten

- Component tussen rechte inlaat- en uitlaatleiding met starre wanden ($f < f_c$)

inlaatleiding: geluidsveld
bepaald door p_i^+ en p_i^-

uitlaatleiding: geluidsveld
bepaald door p_o^+ en p_o^-

- **Twee-poort model** van een leidingcomponent
  - lineair en tijdsinvariant systeem
  - matrix relatie in het frequentiedomein

scattering matrix
(passief 2-poort model)

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

bronterm
(actief 2-poort model)

Actieve twee-poort karakterisatie

- Bepalen van de **bronterm**: geluidsopwekking in het twee-poort element

$$\begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_i^+ \\ p_o^- \end{bmatrix}$$

passieve twee-poort karakterisatie   vlakke golfdecompositie

Actieve twee-poort karakterisatie

- Passieve twee-poort karakterisatie: ≥ 2 metingen met een luidspreker excitatie
- Decompositie in vlakke golven: “*multiple microphone method*”

$$\underbrace{\begin{bmatrix} P(\omega, z_1) \\ \vdots \\ P(\omega, z_n) \end{bmatrix}}_{\mathbf{p}} = \underbrace{\begin{bmatrix} \exp(-jk^+ z_1) \\ \vdots \\ \exp(-jk^+ z_n) \end{bmatrix}}_{\mathbf{M}^+} p^+(\omega) + \underbrace{\begin{bmatrix} \exp(jk^- z_1) \\ \vdots \\ \exp(jk^- z_n) \end{bmatrix}}_{\mathbf{M}^-} p^-(\omega)$$

Actieve twee-poort karakterisatie

- Bepalen van de **reflectiecoëfficiënt van de (passieve) terminaties**

$$\boxed{p_o^- = R_o p_o^+} \quad p_i^+ = R_i p_i^-$$

Actieve twee-poort karakterisatie

- Gebruik makend van de reflectiecoëfficiënten van de (passieve) terminaties:

→ Bepalen van de bronvector

$$\begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix} = \left(\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & R_i \\ R_o & 0 \end{bmatrix} \right) \begin{bmatrix} p_o^+ \\ p_i^- \end{bmatrix}$$

→ Decompositie in vlakke golven (“*multiple microphone method*”)

$$\begin{bmatrix} p_o^+ \end{bmatrix} = (\mathbf{M}_o^+ + \mathbf{M}_o^- R_o)^+ \mathbf{p}_o \quad \begin{bmatrix} p_i^- \end{bmatrix} = (\mathbf{M}_i^+ R_i + \mathbf{M}_i^-)^+ \mathbf{p}_i$$

Actieve twee-poort karakterisatie

- **Bronvector:**

- deterministische beschrijving

$$\begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix} = \underbrace{\left(\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} T^+ & R^+ \\ R^- & T^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & R_i \\ R_o & 0 \end{bmatrix} \right) \begin{bmatrix} \mathbf{M}_o^+ + \mathbf{M}_o^- R_o & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{M}_i^+ R_i + \mathbf{M}_i^- \end{bmatrix}^+}_{\mathbf{C}} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_o \\ \mathbf{p}_i \end{bmatrix}$$

- statistische beschrijving: crosspower matrix

$$\mathbf{G}_S = \left\langle \begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix}^H \right\rangle = \mathbf{C} \left\langle \begin{bmatrix} \mathbf{p}_o \\ \mathbf{p}_i \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_o \\ \mathbf{p}_i \end{bmatrix}^H \right\rangle \mathbf{C}^H = \mathbf{C} \begin{bmatrix} \mathbf{G}_{p_o p_o} & \mathbf{G}_{p_o p_i} \\ \mathbf{G}_{p_i p_o} & \mathbf{G}_{p_i p_i} \end{bmatrix} \mathbf{C}^H$$

diagonaalelementen = autopower spectra
 → invloed van aerodynamische drukfluctuaties

Actieve twee-poort karakterisatie

- minstens 2 microfoons nodig voor decompositie in vlakke golven
- minstens 4 microfoons beschikbaar (passieve tweepoort karakterisatie)
 → verdeel de microfoons in 2 groepen van elk minstens 2 microfoons

$$\mathbf{G}_s = \left\langle \begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_s^+ \\ p_s^- \end{bmatrix}^H \right\rangle = \mathbf{C}_a \left\langle \begin{bmatrix} \mathbf{p}_{o,a} \\ \mathbf{p}_{i,a} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_{o,b} \\ \mathbf{p}_{i,b} \end{bmatrix}^H \right\rangle \mathbf{C}_b^H = \mathbf{C}_a \begin{bmatrix} \mathbf{G}_{p_{o,a}p_{o,b}} & \mathbf{G}_{p_{o,a}p_{i,b}} \\ \mathbf{G}_{p_{i,a}p_{o,b}} & \mathbf{G}_{p_{i,a}p_{i,b}} \end{bmatrix} \mathbf{C}_b^H$$

enkel crosspower spectra

Twee-poort karakterisatie: overzicht

- **Passieve twee-poort karakterisatie:** ≥ 2 metingen met luidsprekerexcitatie

- Meten van crosspower spectra tussen ≥ 2 microfoons per leiding en een referentiesignaal

- **Actieve twee-poort karakterisatie:** 1 extra meting zonder externe excitatie

- Meten van crosspower spectra tussen 2 groepen van elk ≥ 2 microfoons

Overzicht

1. Vlakke golfdecompositie in leidingen
2. Passieve tweepoortkarakterisatie
3. Actieve tweepoortkarakterisatie
4. **Uitbreiding naar hogere frequenties**
5. Conclusie

Geluidsvoortplanting?

Geluidstransmissie?
Geluidsabsorptie?

Geluidsofwekking?

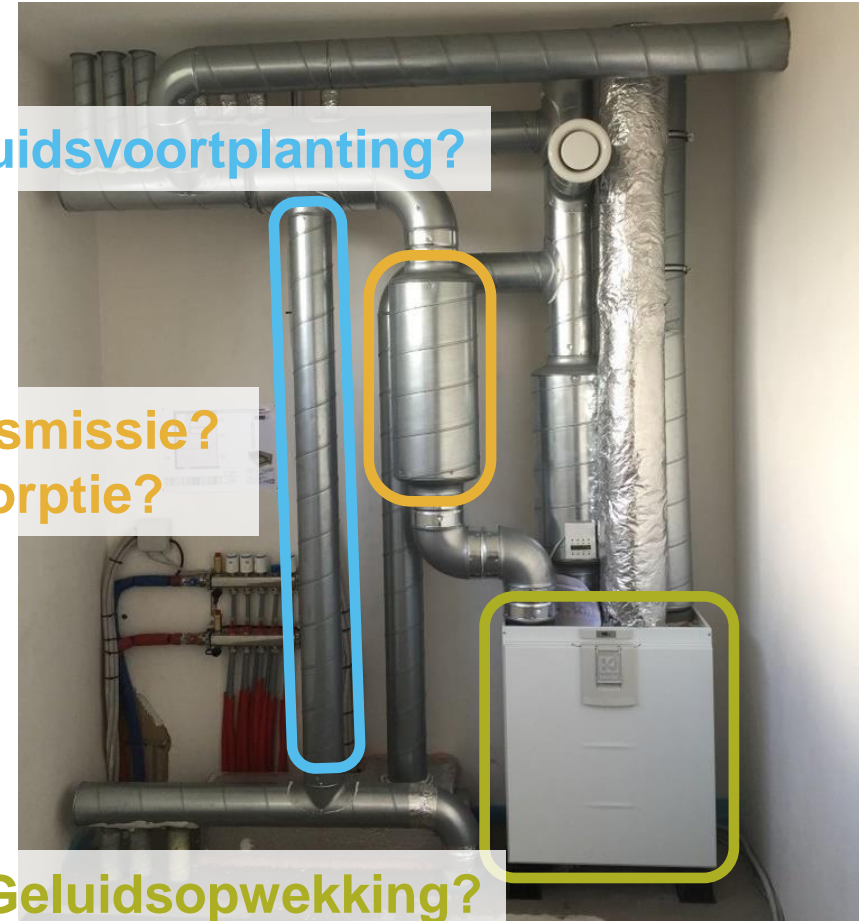

Foto: <https://www.lemmenswarmtepompen.be/projecten>

Multi-modale technieken

$D \sim 50 \text{ mm}$
 $f_c \sim 4000 \text{ Hz}$

$D \sim 100 \text{ mm}$
 $f_c \sim 2000 \text{ Hz}$

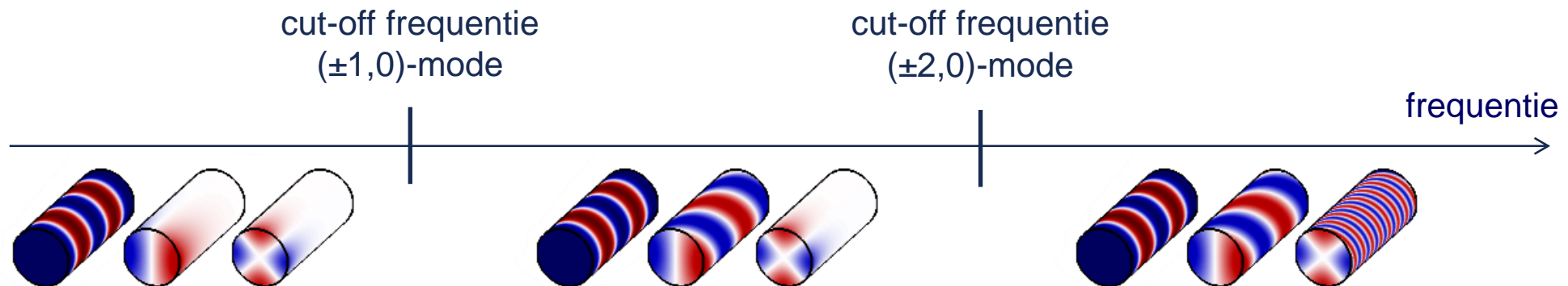
$D \sim 450 \text{ mm}$
 $f_c \sim 450 \text{ Hz}$

Multi-modale technieken

- Geluidsdruk in een rechte leiding met constante doorsnede en starre wanden

$$P(x, y, z, \omega) = \sum \Psi_{mn}(x, y) (p_{mn}^+(\omega) e^{-jk_{mn}^+ z} + p_{mn}^-(\omega) e^{jk_{mn}^- z})$$

= som van N stroomopwaarts propagerende “*cut-on*” modes,
 N stroomafwaarts propagerende “*cut-on*” modes en
een ∞ aantal gedempte “*cut-off*” modes

Modale decompositie

- Geluidsdruk in een rechte leiding met constante doorsnede en starre wanden

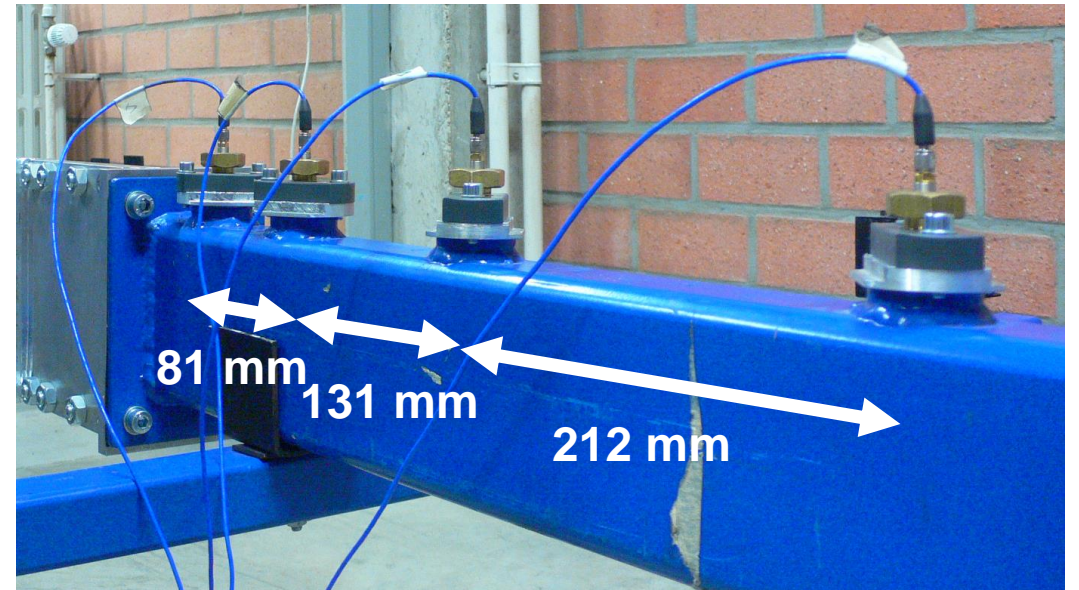
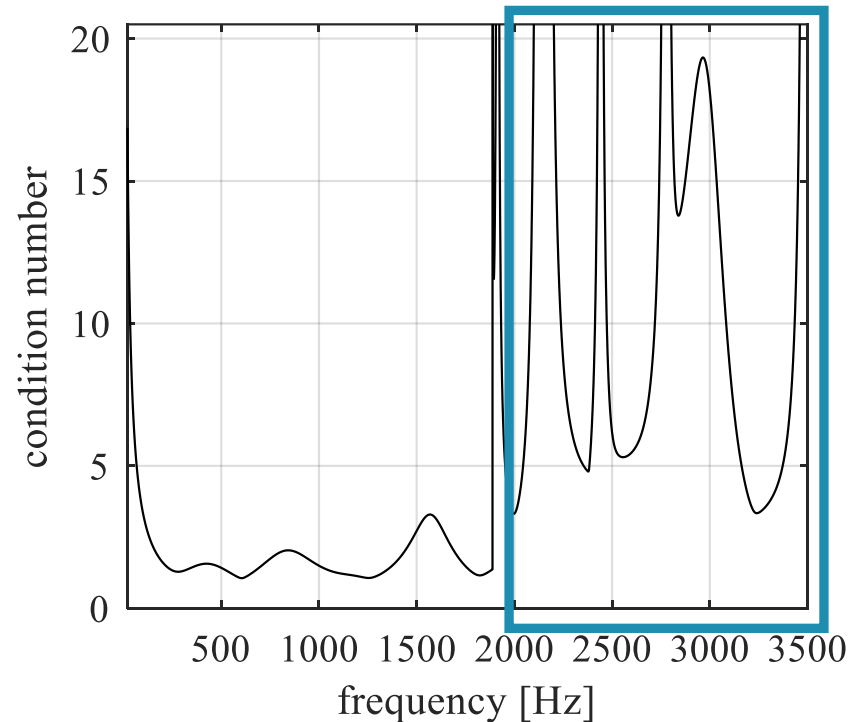
$$P(x, y, z, \omega) = [\Psi^+(x, y, z) \quad \Psi^-(x, y, z)] \begin{bmatrix} \mathbf{p}^+(\omega) \\ \mathbf{p}^-(\omega) \end{bmatrix}$$

- **Modale decompositie:** bepalen van de $2N$ onbekende modale amplitudes met behulp van $n \geq 2N$ microfoons (*“multiple microphone method”*)

$$\begin{bmatrix} \mathbf{p}^+(\omega) \\ \mathbf{p}^-(\omega) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Psi^+(x_1, y_1, z_1) & \Psi^-(x_1, y_1, z_1) \\ \vdots & \vdots \\ \Psi^+(x_n, y_n, z_n) & \Psi^-(x_n, y_n, z_n) \end{bmatrix}^+ \begin{bmatrix} P(x_1, y_1, z_1, \omega) \\ \vdots \\ P(x_n, y_n, z_n, \omega) \end{bmatrix}$$

Modale decompositie

Conditiegetal van de modale matrix

Rechthoekige doorsnede 90 mm x 40 mm

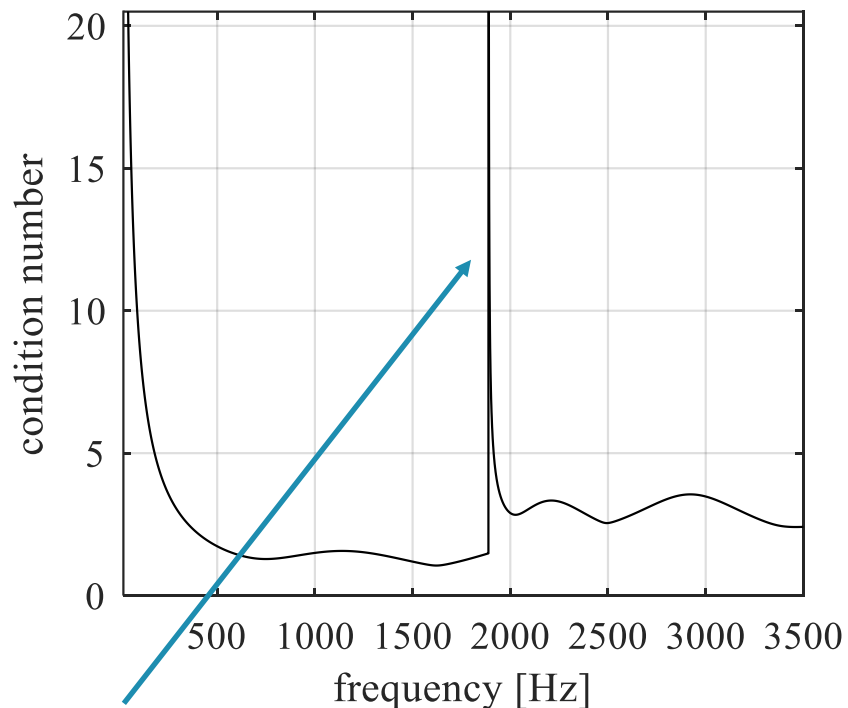
→ $f_c \approx 1900$ Hz

Alle microfoons op één zijwand → onderscheid tussen modes enkel op basis van het verschil in axiaal golfgetal

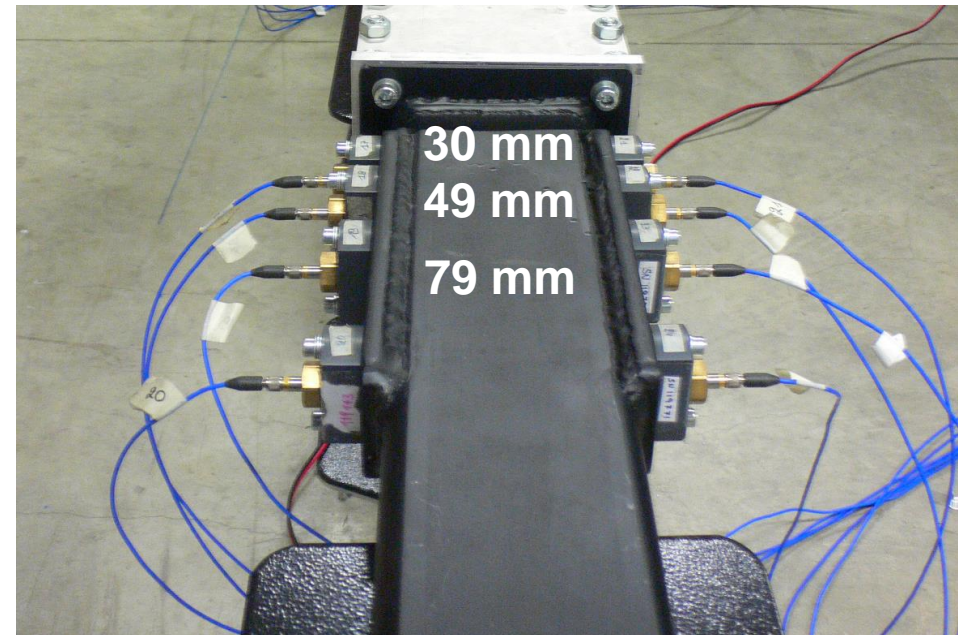

Modale decompositie

Conditiegetal van de modale matrix

**onvermijdbare singulariteit
bij elke cut-off frequentie**

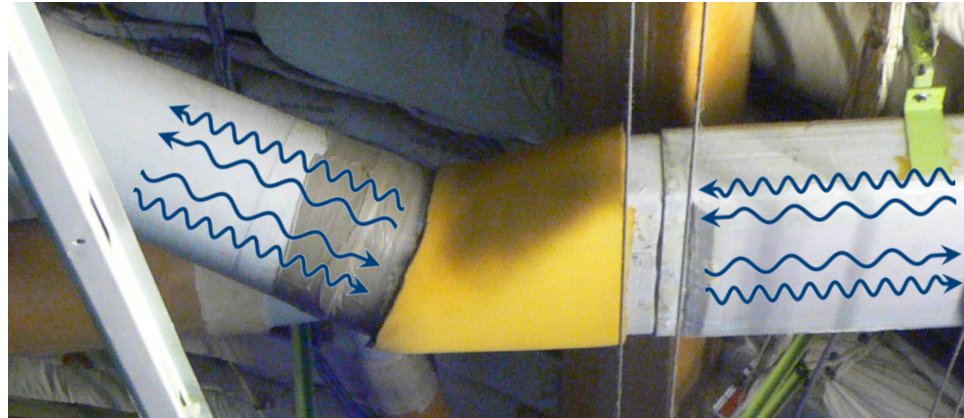

Rechthoekige doorsnede 90 mm x 40 mm
→ $f_c \approx 1900$ Hz

Multi-poort modellen van leidingcomponenten

- Component tussen rechte inlaat- en uitlaatleiding met starre wanden ($f > f_c^{(0,0)}$)

inlaatleiding: geluidsveld
bepaald door $\mathbf{p}_i^+$ en $\mathbf{p}_i^-$

uitlaatleiding: geluidsveld
bepaald door $\mathbf{p}_o^+$ en $\mathbf{p}_o^-$

- **Multi-poort model** van een leidingcomponent
  - lineair en tijdsinvariant systeem
  - matrix relatie in het frequentiedomein

$$\begin{bmatrix} \mathbf{p}_o^+ \\ \mathbf{p}_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{T}^+ & \mathbf{R}^+ \\ \mathbf{R}^- & \mathbf{T}^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_i^+ \\ \mathbf{p}_o^- \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} \mathbf{p}_s^+ \\ \mathbf{p}_s^- \end{bmatrix}$$

Multi-poort karakterisatie

- **Passieve multi-poort karakterisatie**

- dominante en ongecorreleerde externe (luidspreker) excitatie

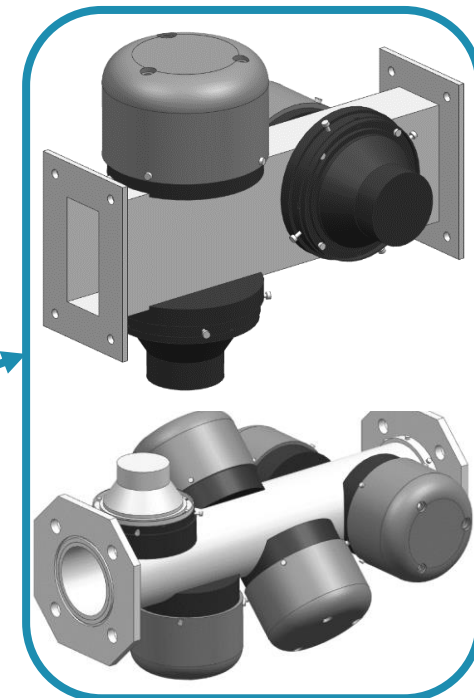
$$\begin{bmatrix} \mathbf{p}_o^+ \\ \mathbf{p}_i^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{T}^+ & \mathbf{R}^+ \\ \mathbf{R}^- & \mathbf{T}^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_i^+ \\ \mathbf{p}_o^- \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} \mathbf{p}_s^+ \\ \mathbf{p}_s^- \end{bmatrix}$$

- $n \geq 2N$ metingen: multiple source en/of multiple load method

$$\begin{bmatrix} \mathbf{T}^+ & \mathbf{R}^+ \\ \mathbf{R}^- & \mathbf{T}^- \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{p}_{o,1}^+ & \mathbf{p}_{o,2}^+ & \cdots & \mathbf{p}_{o,n}^+ \\ \mathbf{p}_{i,1}^- & \mathbf{p}_{i,2}^- & \cdots & \mathbf{p}_{i,n}^- \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{p}_{i,1}^+ & \mathbf{p}_{i,2}^+ & \cdots & \mathbf{p}_{i,n}^+ \\ \mathbf{p}_{o,1}^- & \mathbf{p}_{o,2}^- & \cdots & \mathbf{p}_{o,n}^- \end{bmatrix}^+$$

- **Actieve multi-poort karakterisatie**

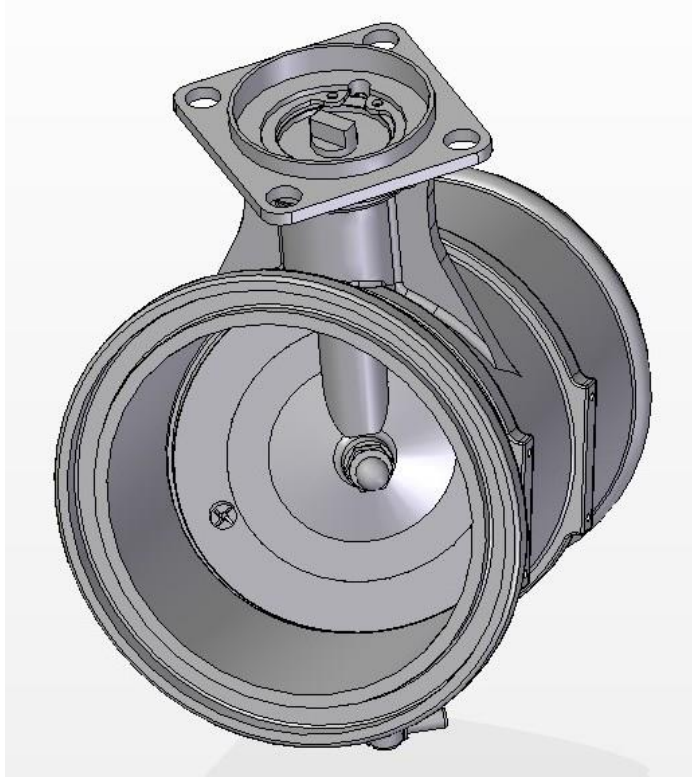
$$\mathbf{G}_s = \mathbf{C}_a \mathbf{G}_{ab} \mathbf{C}_b^H$$

ontwerp van de luidspreker arrays

Voorbeeld: karakterisatie van een vlinderklep

Multi-poort karakterisatie van een vlinderklep [1]

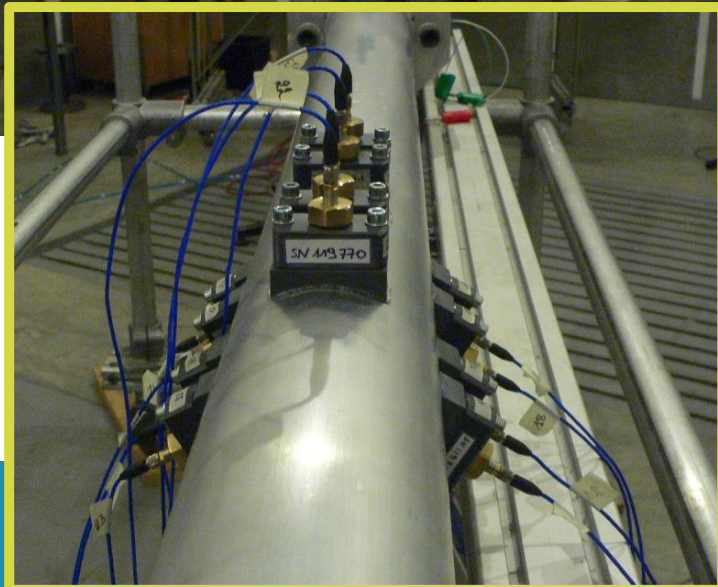
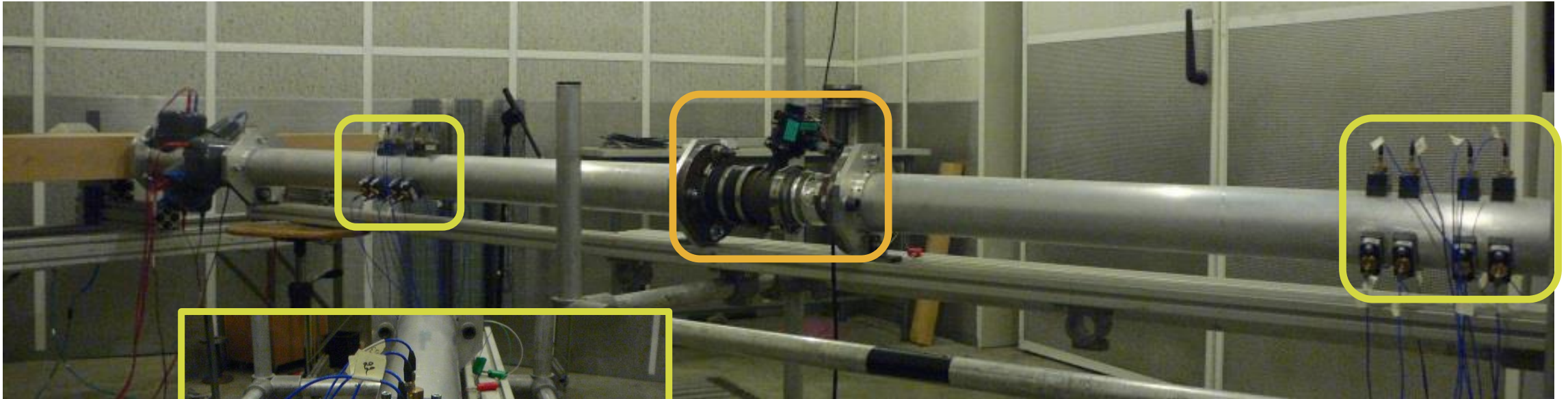
diameter $D = 84\text{mm}$
cut-off frequenties ($M_0 = 0$, $c_0 = 344\text{ m/s}$)

(0,0)	(1,0)	(2,0)	(0,1)
0 Hz	2400 Hz	3981 Hz	4995 Hz

Integrated Design of Optimal Ventilation Systems for Low Cabin and Ramp Noise

Testopstelling

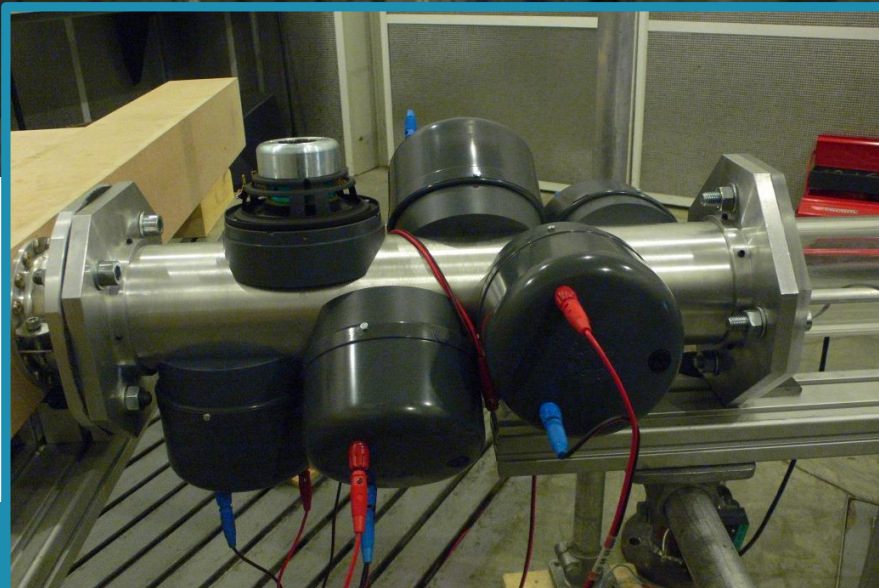
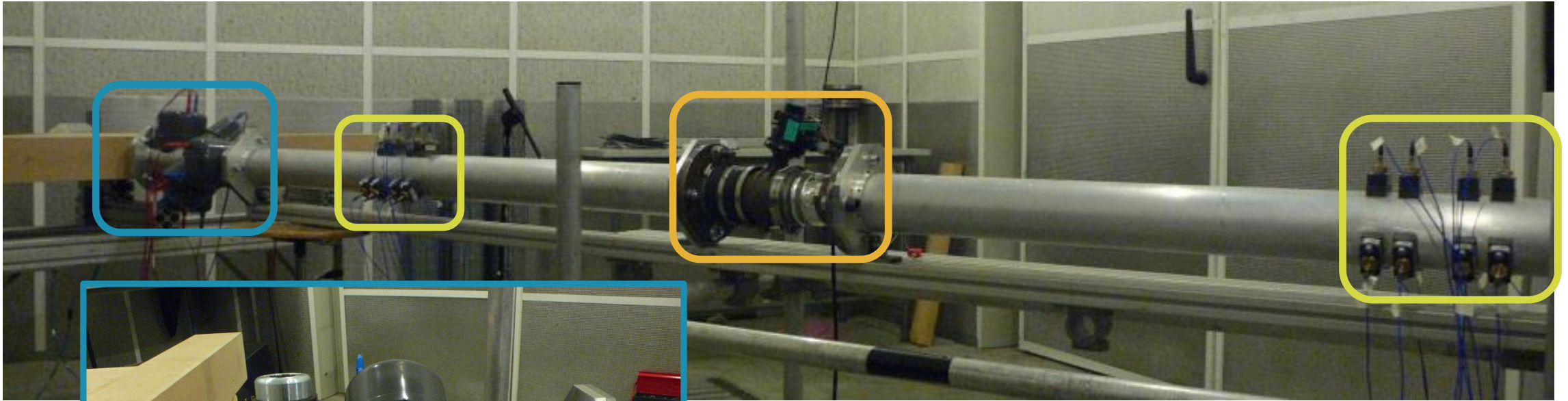

Microfoon arrays:

- ontworpen voor frequenties tot 3600 Hz
- 3 cut-on modes: vlakke mode (0,0) en 1e spinning modes ($\pm 1,0$)
- 12 microfoons (minstens 6 nodig)

Testopstelling

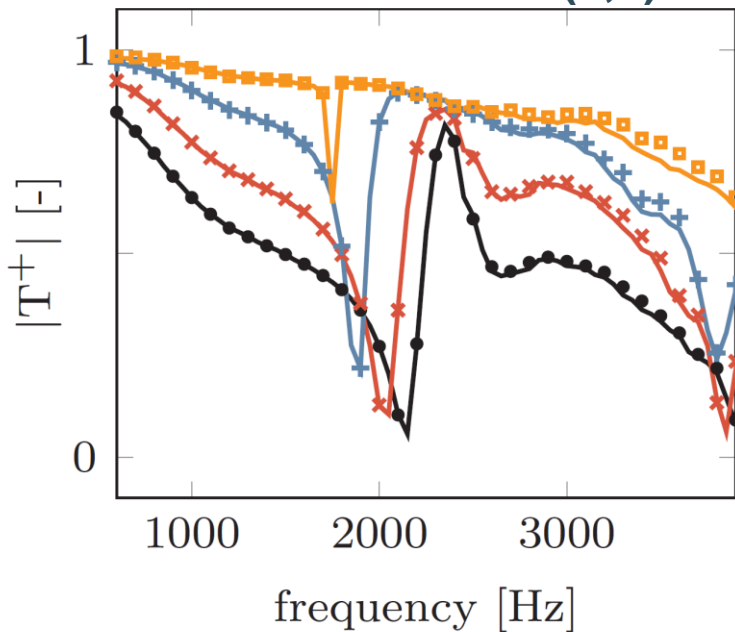
Luidspreker arrays:

- ontworpen voor frequenties tot 3600 Hz
- 3 cut-on modes: vlakke mode (0,0) en 1e spinning modes ($\pm 1,0$)
- 6 luidsprekers rondom de omtrek van de leiding
- stepped sine excitatiesignaal

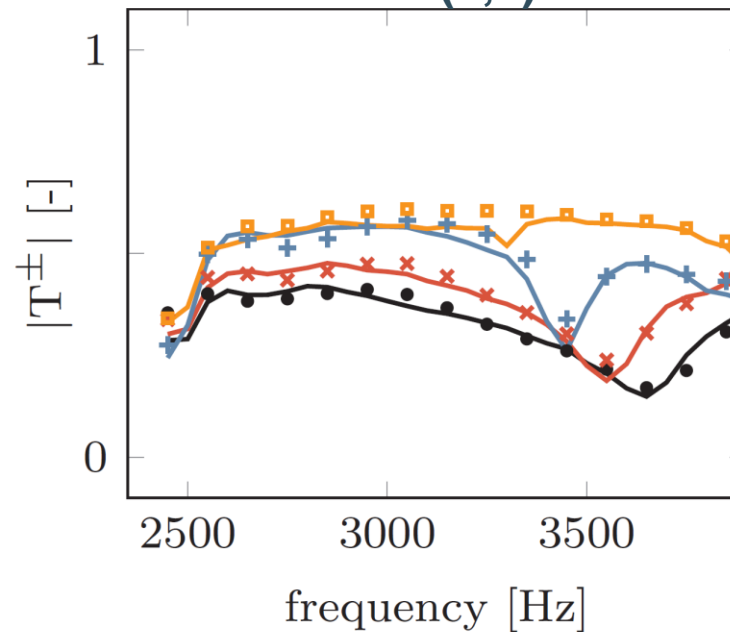
Multi-poort karakterisatie van een vlinderklep

Multi-poort karakterisatie van een vlinderklep: transmissie ($M_0 = 0$)

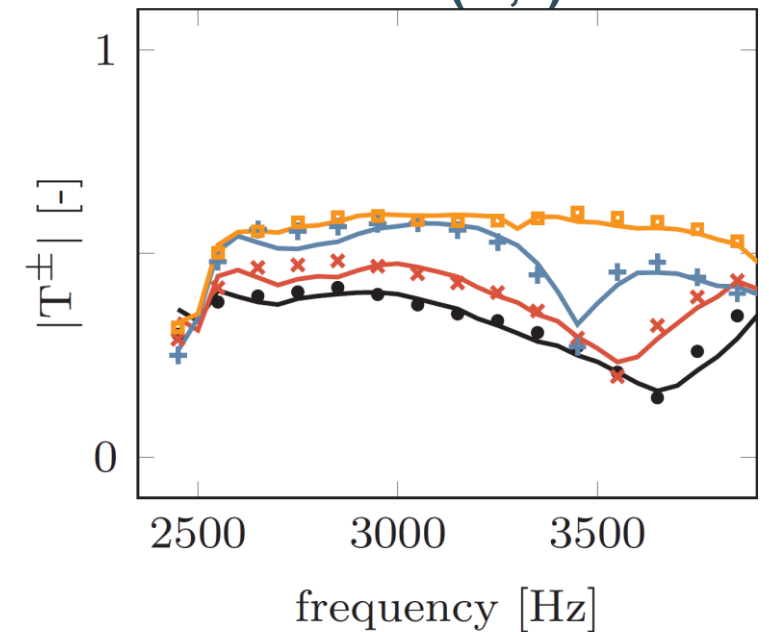
vlakke mode (0,0)

mode (1,0)

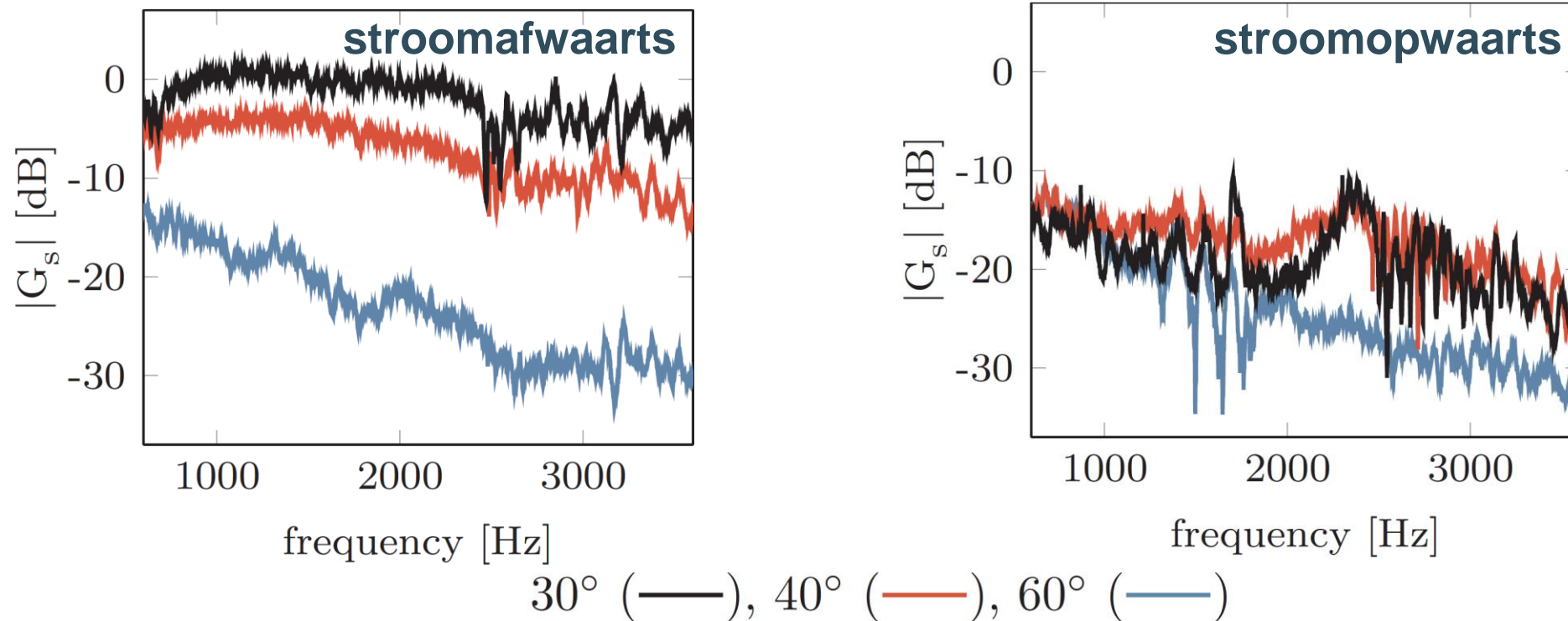
mode (-1,0)

30° (—●—), 40° (—×—), 60° (—+—) and 90° (—□—)

Multi-poort karakterisatie van een vlinderklep

Actieve multi-poort karakterisatie van een vlinderklep ($M_0 \approx 0,1$)
genormaliseerde bronspectra voor de vlakke mode (0,0)

Overzicht

1. Vlakke golfdecompositie in leidingen
2. Passieve tweepoortkarakterisatie
3. Actieve tweepoortkarakterisatie
4. Uitbreiding naar hogere frequenties
5. **Conclusie**

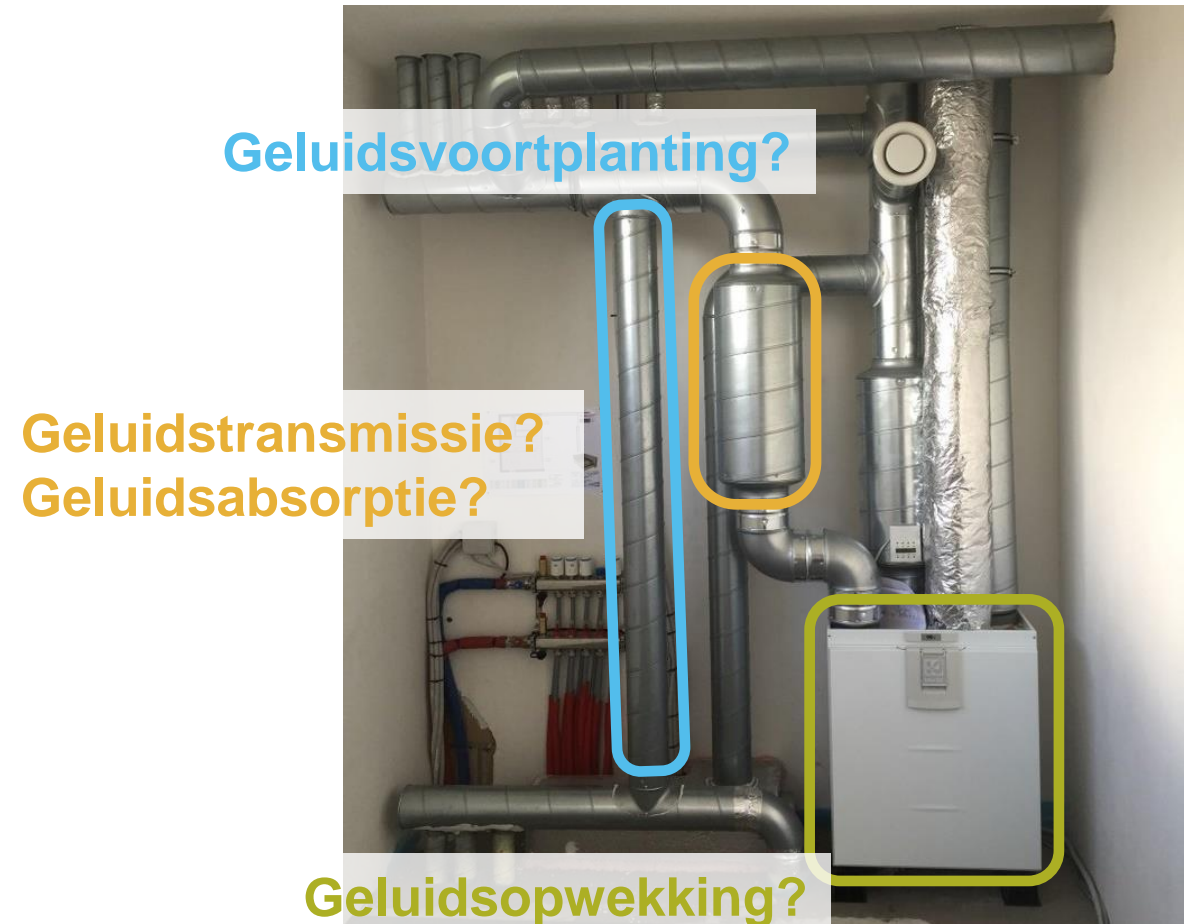

Foto: <https://www.lemmenswarmtepompen.be/projecten>

Conclusie

- Geluidspropagatie doorheen leidingen
- Vlakke golfdecompositie op basis van microfoonmetingen
- Twee-poort karakterisatie
  - Passief: transmissie, reflectie en absorptie
  - Actief: geluidsofwekking
- Uitbreiding naar hogere frequenties: multimodale technieken

[KU Leuven Noise & Vibration](#)

[kuleuven.mod](#)

[KU Leuven
noise & vibration research group](#)

herve.denayer@kuleuven.be

[@KULnoisevib](#)

www.mech.kuleuven.be/mod

[KU Leuven
noise & vibration research group](#)

VACANCIES

www.mech.kuleuven.be/mod-joboffers